

Bdělé vědomí a fyzický svět úvaha

Jan Klimeš

V dnešní době, plné rozporů, na člověka velmi doléhá nejistota a obava z budoucnosti a tak bych se s vámi chtěl podělit o jeden z mnoha pohledů na náš fyzický svět, do kterého jsme postaveni, jak vzniká, kam směřuje, jakou úlohu v něm hrajeme atd. Jsem přesvědčen, že všechny tyto otázky, dříve nebo později, napadnou každého z nás. Denně vidím, jak se lidé do tohoto světa rodí, tak jako já jsem se do něho narodil, že se v něm nějakým způsobem vyvíjejí, stejně jako já, a že z něho nakonec odcházejí, jako i já z něho jednoho dne odejdu. Tato každodenní zkušenost ve mě vyvolává silný dojem, že tento svět byl již před mým narozením a že bude trvat i po mém odchodu z něho. Tato skutečnost mě nakonec vede k přesvědčení, že náš fyzický svět je objektivní realita nezávislá na mém bdělém vědomí a tím můj osud je podmíněně určován obecným vývojem tohoto světa. Ale je tomu skutečně tak, nepodléhám nějakému rafinovanému klamu, neuniklo mi něco podstatného?

A tady se naskytá jeden pohled na tento problém, který poskytuje naději, že nemusím být vydán na pospas nepříznivému vývoji, který obzvláště dnes prožíváme. Pokud připustím, že existuje něco, nazvěme to jsoucnem, co mě i můj svět přesahuje a jehož jsme nedílnou součástí, pak tento pohled dovoluje nahlédnout, že můj fyzický svět přeci jenom může být závislý na uspořádání mého bdělého vědomí a tím otvírá onu naději.

Pokusím se to objasnit na tomto podobenství. Představme si, že promítáme diapozitiv. Promítačka s diapozitivem představuje ono jsoucno a promítací plátno pak představuje mé bdělé vědomí, do kterého se obrázek diapozitivu promítá. Připusťme, že promítací plátno nemusí být dokonalé, ale je to např. záclona s velmi řídkým krajkovým vzorkem. V tomto případě zachycený obraz na plátně už neodpovídá původnímu promítanému obrázku, neboť se na tomto plátně zachytí jen ty světelné informace, které narazí na krajkový vzorek a ostatní, což je většina, projdou nevyužité dírami v této krajece a tím tedy vzniká nový redukovaný obrázek, vytvořený z toho, co se zachytí z původního obrázku na daném krajkovém vzorku. Jinak řečeno, nový obrázek je vytvořen strukturou krajky záclony, to je bdělého vědomí, a toho co se na ní zachytilo z původního promítaného obrázku, to je jsoucna. Toto je však stále statický stav a já vím, že můj svět je velmi dynamická záležitost. Jestliže si představím, že záclona je rozechvívána vánkem, tak původní statický obrázek na ní zobrazený, dostává i dynamický rozměr. A to je můj svět, který si uvědomuji, s kterým se učím komunikovat, orientovat se v něm a tudíž i jednat. Časem poznám, že tento svět má nějaký řád, je určitým způsobem uspořádán a platí v něm určitá zákonitost, což je především dáno strukturou a dynamikou krajky, to je strukturou a dynamikou mého bdělého vědomí.

A teď si představme, že se mi podaří změnit vzorek krajky na zácloně, to je změnit uspořádání mého bdělého vědomí např. hypnozou, autosugescí,

praktikováním jógy atd. Pak se na novém vzorku krajky opět zachytí jen ty světelné informace, které na něj narazily a ostatní opět projdou nevyužité dírami tohoto nového vzorku. Zachycený obrázek na novém vzorku je opět jiný (také redukovaný), než původní promítaný obrázek jsoucna a současně také odlišný od redukovaného obrázku zachytivším se na prvním vzorku. To však znamená, že můj svět, podmíněný první strukturou mého bdělého vědomí, se nutně pozmění, podle nového uspořádání tohoto bdělého vědomí. A opět v něm najdu řád i zákonitost, ale to může být i dost odlišná situace od té první.

Lze očekávat, že mnohé interakce, v mém takto pozměněném světě, se změní a to i dosti podstatným způsobem. Dokonce se mohou objevit i nové interakce, které v mém původním světě nebyly možné, protože patřičné informace, umožňující tyto interakce, nebyly v původním uspořádání mého bdělého vědomí (krajky) zachyceny.

A právě uvedený jev mi otevírá možnost, mít svůj osud i vývoj, do značné míry ve svých rukou. Předpokládá to ovšem změnu mého přístupu k poznávacímu procesu, a to především pečlivým přehodnocením pořadí vyznávaných hodnot. Po tomto prvním, nezbytném kroku, se mohu vydat na cestu objevování svého vlastního nitra. Ve svém poznávacím procese musím pozornost, kterou jsem věnoval téměř výhradně studiu dějovosti mého světa, obrátit také k poznávání procesů probíhajících v mém vlastním nitru a to v první řadě, jakým způsobem probíhá uvědomovací proces od zachycení informace k jejímu plnému uvědomění a přiřazení k ostatním. Tato cesta je značně náročná, neboť vyžaduje velkou dávku trpělivosti, odvahy a sebekázně i umění přijmout pravdu, ať je jakákoliv. Že je schůdná, ukázali v minulosti např. Budha i Ježíš a v nedávné době Mahátmá Gándhí, Albert Schweitzer, Martin Luther King a abych nechodil daleko i zdejší batňovický léčitel Josef Prouza, kterého mnozí z nás měli možnost osobně poznat.

Úpice leden - únor 2006

Marková, E. (ed.): Člověk ve svém pozemském a kosmickém prostředí
Příspěvky přednesené na konferenci v Úpici ve dnech 16. - 18.5.2006

ISBN 80-86303-10-1